

Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή της αρχής της ποσοτικής αναγραφής των συστατικών (QUID)

(2017/C 393/05)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδα
1. Εισαγωγή	5
2. Υποχρέωση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών	5
3. Παρεκκλίσεις από την υποχρέωση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών	7
4. Μορφές έκφρασης της ποσοτικής αναγραφής των συστατικών	10
5. Θέση της ποσοτικής αναγραφής των συστατικών στην επισήμανση	12

Σκοπός της ανακοίνωσης της Επιτροπής είναι να παράσχει κατευθυντήριες γραμμές σε επιχειρήσεις και εθνικές αρχές όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής για την ποσοτική αναγραφή των συστατικών, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές (εφεξής ο «κανονισμός»). Η ανακοίνωση αντικαθιστά και συμπληρώνει τις κατευθυντήριες γραμμές για την ποσοτική αναγραφή των συστατικών που εγκρίθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου ⁽²⁾.

Η ανακοίνωση αντικατοπτρίζει τις συνομιλίες που διεξήγαγε η Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (ΓΔ SANTE) της Επιτροπής με εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές.

Η παρούσα ανακοίνωση δεν θίγει την ερμηνεία που μπορεί να παράσχει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1. Εισαγωγή

- Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 (ο κανονισμός) απαιτεί την αναγραφή της ποσότητας ορισμένων συστατικών ή κατηγοριών συστατικών που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ή επεξεργασία όλων των προσκευασμένων τροφίμων (άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και άρθρο 22 του κανονισμού).
- Η απαίτηση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών δεν εφαρμόζεται σε τρόφιμα που αποτελούνται από ένα μόνο συστατικό, καθώς η ποσότητα του μοναδικού συστατικού αντιστοιχεί σε κάθε περίπτωση στο 100 %.
- Υπάρχουν και ορισμένες άλλες ειδικές περιπτώσεις προσκευασμένων τροφίμων για τις οποίες δεν απαιτείται η ποσοτική αναγραφή των συστατικών (παράρτημα VIII του κανονισμού). Επιπλέον, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται σε «μη προσκευασμένα τρόφιμα» (τρόφιμα που προσφέρονται μη προσκευασμένα ή τρόφιμα που συσκευάζονται στον τόπο πώλησης, εφόσον το ζητήσει ο αγοραστής, ή προσκευάζονται για άμεση πώληση), εκτός εάν τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει εθνικούς κανόνες που το απαιτούν για τέτοια είδη τροφίμων (άρθρο 44 του κανονισμού).
- Τέλος, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν εφαρμόζεται σε στοιχεία φυσικώς ενεχόμενα σε τρόφιμα, τα οποία δεν έχουν προστεθεί ως συστατικά, π.χ. καφεΐνη (στον καφέ) και βιταμίνες και ανόργανα συστατικά (σε χυμούς φρούτων).

2. Υποχρέωση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών

- Το άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού προβλέπει ότι «Η αναγραφή της ποσότητας ενός συστατικού ή κατηγορίας συστατικών που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ή επεξεργασία ενός τροφίμου απαιτείται όταν το εν λόγω συστατικό ή κατηγορία συστατικών:
 - εμφανίζεται στην ονομασία του τροφίμου ή ο καταναλωτής το συνδέει, συνήθως, με την ονομασία αυτή·
 - διακρίνεται σαφώς στην επισήμανση, με λέξεις, εικόνες ή γραφική απεικόνιση· ή
 - έχει ουσιαστική σημασία για τον χαρακτηρισμό ενός τροφίμου και για τη διάκρισή του από προϊόντα με τα οποία είναι δυνατόν να συγχέεται λόγω της ονομασίας ή της εμφάνισής του».
- Όσον αφορά το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού, η εν λόγω διάταξη απαιτεί την ποσοτική αναγραφή των συστατικών όταν το συστατικό εμφανίζεται στην ονομασία του τροφίμου, όπως, για παράδειγμα «πίτσα με ζαμπόν και μανιτάρια», «γιαούρτι φράουλα», «μους σολομού», «παγωτό σοκολάτα». Στις περιπτώσεις αυτές, τα ανωτέρω υπογραμμισμένα συστατικά που εμφανίζονται στην ονομασία του τροφίμου πρέπει να ορίζονται ποσοτικά.

⁽¹⁾ ΕΕ L 304 της 22.11.2011, σ. 18.

⁽²⁾ ΕΕ L 33 της 8.2.1979, σ. 1.

7. Το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού απαιτεί επίσης την ποσοτική αναγραφή των συστατικών όταν η κατηγορία συστατικών εμφανίζεται στην ονομασία του τροφίμου, όπως, για παράδειγμα, πίτα λαχανικών, κροκέτες ψαριών, ψωμί με ξηρούς καρπούς, τάρτα φρούτων. Στις περιπτώσεις αυτές η ποσοτική αναγραφή των συστατικών αναφέρεται στη συνολική περιεκτικότητα του τροφίμου σε λαχανικά, ψάρι, ξηρούς καρπούς ή φρούτα.
8. Όταν πρόκειται για σύνθετα συστατικά ⁽¹⁾, θα πρέπει να εφαρμόζονται τα εξής:
- α) Όταν ένα σύνθετο συστατικό εμφανίζεται στην ονομασία του τροφίμου (π.χ. μπισκότα με γέμιση κρέμας), θα πρέπει να γίνεται ποσοτική αναγραφή των συστατικών του σύνθετου συστατικού (δηλαδή της γέμισης κρέμας).
- β) Όταν ένα συστατικό του σύνθετου συστατικού εμφανίζεται στην ονομασία του τροφίμου (π.χ. μπισκότα με γέμιση κρέμας που περιέχει αυγά), η ποσοτική αναγραφή γι' αυτό το συστατικό (αυγά) θα πρέπει επίσης να παρέχεται, επιπλέον της ποσοτικής αναγραφής των συστατικών του σύνθετου συστατικού.
9. Στο άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού απαιτείται επίσης η ποσοτική αναγραφή των συστατικών όταν ο καταναλωτής συνδέει, συνήθως, ένα συστατικό ή κατηγορία συστατικών με την ονομασία του τροφίμου. Αυτό είναι πιθανότερο να ισχύει όταν τα τρόφιμα περιγράφονται με τη χρήση συνήθων ονομασιών ⁽²⁾ χωρίς περαιτέρω περιγραφικές ονομασίες ⁽³⁾. Στις περιπτώσεις αυτές, ως γνώμονας για τον καθορισμό των συστατικών που ενδεχομένως να συνδέονται με ένα τρόφιμο που αναφέρεται αποκλειστικά με μια συνήθη ονομασία, μπορεί να θεωρηθεί μια περιγραφική ονομασία του τροφίμου. Εν προκειμένω, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών θα αφορούσε τα κύρια συστατικά ή τα συστατικά υψηλής αξίας που αναφέρονται, καθώς αυτά συνήθως συνδέουν οι καταναλωτές με την ονομασία ενός τροφίμου.

Παραδείγματα:

Συνήθεις ονομασίες	Παράδειγμα περιγραφικής ονομασίας	Ποσοτική αναγραφή των συστατικών
«Lancashire hot pot»	Πρόβειο κρέας και πατάτες με κρεμμύδια, καρότα και ζωμό	Πρόβειο κρέας
«Chilli con carne»	Κιμάς βοδινού κρέατος με κοινά φασόλια, ντομάτες, πιπεριές, κρεμμύδια και τσίλι	Κιμάς βοδινού κρέατος
«Forloren skildpadde»	Μοσχαρίσιο κρέας, κεφτέδες από κιμά και κεφτέδες ψαριού με κρεμμύδια, καρότα και σάλτσα σέρρυ	Μοσχαρίσιο κρέας
«Boudoir»	Μπισκότα με αυγά	Αυγά
«Brandade»	Πιάτο με βάση τις πατάτες και τον γάδο	Γάδος
«Cassoulet»	Πιάτο με βάση ξερά φασόλια, λουκάνικα και κομμάτια κρέατος	Κρέας
«Königinpastete»	Μοσχαρίσιο κρέας με σπαράγγια και μανιτάρια σε ζύμη	Μοσχαρίσιο κρέας
«Königsberger Klopse»	Κεφτέδες από κιμά με λευκή σάλτσα με κάππαρη	Κρέας
«Gulaschsuppe»	Σούπα με βοδινό κρέας, κρεμμύδια και πάπρικα	Βοδινό κρέας
«Hutspot»	Πιάτο με βάση κυρίως καρότα και κρεμμύδια	Καρότα και κρεμμύδια
«Kåldolmar»	Τυλιγμένα φύλλα λάχανου, γεμιστά με κιμά και ρύζι	Κρέας
«Kroppkakor»	Ζύμη σε σχήμα μπάλας από πατάτα και αλεύρι σίτου, γεμιστή με τηγανισμένο και καπνιστό αλεσμένο χοιρινό κρέας	Χοιρινό κρέας
«Janssonin kiusaus» ή «Janssons frestelse»	Πιάτο με πατάτες και αντσούγιες	Αντσούγιες

Ωστόσο, η εν λόγω διάταξη δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε ονομασία υπό την οποία πωλείται ένα τρόφιμο να συνδέεται τελικά με ένα συγκεκριμένο συστατικό και ως εκ τούτου να δηλώνεται η ποσοτική αναγραφή για το εν λόγω συστατικό. Απαιτείται αξιολόγηση κατά περίπτωση. Για παράδειγμα, δεν είναι απαραίτητο να αναγράφεται η ποσότητα των μίλων που χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή μηλίτη. Ομοίως, η διάταξη αυτή δεν επιβάλλει αυτόματη υποχρέωση αναγραφής της ποσότητας του κρέατος για προϊόντα όπως το ξηρό χοιρομέρι.

(1) Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο η) του κανονισμού, «σύνθετο συστατικό» σημαίνει συστατικό που αποτελείται από περισσότερα του ενός συστατικά.

(2) Συνήθης ονομασία όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο ιε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011.

(3) Περιγραφική ονομασία όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο ιστ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011.

10. Το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού προβλέπει ότι: «Η αναγραφή της ποσότητας ενός συστατικού ή κατηγορίας συστατικών που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ή επεξεργασία ενός τροφίμου απαιτείται όταν το εν λόγω συστατικό ή κατηγορία συστατικών: [...] β) διακρίνεται σαφώς στην επισήμανση, με λέξεις, εικόνες ή γραφική απεικόνιση- [...]».
11. Σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού, η απαίτηση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών εφαρμόζεται:
- i) όταν ένα συγκεκριμένο συστατικό ή κατηγορία συστατικών διακρίνεται διαφορετικά στην επισήμανση από ό,τι στην ονομασία του τροφίμου, π.χ. με πληροφορίες όπως
 - «με κοτόπουλο»
 - «παρασκευάστηκε με βούτυρο»
 - «με κρέμα»ή όταν ένα συγκεκριμένο συστατικό ή κατηγορία συστατικών διακρίνεται λόγω της χρήσης διαφορετικού μεγέθους, χρώματος και/ή είδους χαρακτήρων για την αναφορά στα συγκεκριμένα συστατικά σε άλλο σημείο της επισήμανσης από αυτό της ονομασίας του τροφίμου.
 - ii) όταν η εικονογραφημένη παράσταση χρησιμοποιείται για την επιλεκτική διάκριση ενός ή περισσότερων συστατικών, π.χ.:
 - ψάρι φούρνου με εμφανή φωτογραφία ή εικονογράφηση ορισμένων μόνο από τα συστατικά ψαριών·
 - iii) όταν ένα συστατικό διακρίνεται με μια εικόνα που παραπέμπει στην προέλευσή του, π.χ.:
 - εικόνα ή σχέδιο μιας αγελάδας για να διακριθούν τα γαλακτοκομικά προϊόντα: γάλα, βούτυρο.
12. Υπάρχουν παρουσιάσεις που δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτουν στην εν λόγω διάταξη. Για παράδειγμα:
- όταν παρέχεται η εικόνα ενός τροφίμου όπως αυτό διατίθεται προς πώληση· όταν μια εικονογραφημένη παράσταση έχει τη μορφή «υπόδειξης σερβιρίσματος», με την προϋπόθεση ότι το είδος της εικονογραφημένης παράστασης είναι σαφές και δεν διακρίνει με άλλο τρόπο το προς πώληση τρόφιμο και/ή οποιοδήποτε συστατικό του·
 - όταν η εικόνα αναπαριστά όλα τα συστατικά του τροφίμου χωρίς να εστιάζει ειδικά σε ένα·
 - όταν, σε περίπτωση μείγματος τροφίμων, η εικονογραφημένη παράσταση δείχνει τον τρόπο επεξεργασίας του τροφίμου σύμφωνα με τις οδηγίες, χωρίς να εστιάζει σε ένα συγκεκριμένο συστατικό.
13. Το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού προβλέπει ότι: «Η αναγραφή της ποσότητας ενός συστατικού ή κατηγορίας συστατικών που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ή επεξεργασία ενός τροφίμου απαιτείται όταν το εν λόγω συστατικό ή κατηγορία συστατικών: [...] γ) έχει ουσιαστική σημασία για τον χαρακτηρισμό ενός τροφίμου και για τη διάκρισή του από προϊόντα με τα οποία είναι δυνατόν να συγχέεται λόγω της ονομασίας ή της εμφάνισής του».
14. Σκοπός αυτής της διάταξης είναι να πληρούνται οι απαιτήσεις των καταναλωτών σε κράτη μέλη στα οποία η σύνθεση ορισμένων τροφίμων υπόκειται σε κανόνες και/ή στα οποία οι καταναλωτές συνδέουν ορισμένες ονομασίες με συγκεκριμένες συνδέσεις.
- Το εύρος των τροφίμων που ενδεχομένως επηρεάζονται είναι πολύ περιορισμένο, καθώς η διάταξη αποσκοπεί στην κάλυψη προϊόντων των οποίων η σύνθεση μπορεί να διαφοροποιείται σημαντικά από ένα κράτος μέλος σε άλλο, αλλά συνήθως διατίθενται στην αγορά με την ίδια ονομασία.
- Οι περιπτώσεις που εντοπίστηκαν έως τώρα σε προηγούμενες συνομιλίες με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών είναι:
- μαγιονέζα,
 - αμυγδαλόπαστα.
- Για να εφαρμόζεται η απαίτηση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά δύο προϋποθέσεις. Το συστατικό ή η κατηγορία συστατικών πρέπει να έχει ουσιαστική σημασία:
- αφενός για τον χαρακτηρισμό του τροφίμου και,
 - για τη διάκρισή του από προϊόντα με τα οποία είναι δυνατόν να συγχέεται λόγω της ονομασίας ή της εμφάνισής του.
- 3. Παρεκκλίσεις από την υποχρέωση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών**
15. Το παράρτημα VIII του κανονισμού προβλέπει περιπτώσεις στις οποίες δεν απαιτείται η ποσοτική αναγραφή των συστατικών.

16. Στο παράρτημα VIII σημείο 1 στοιχείο α) i) του κανονισμού προβλέπεται ότι «1. Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται: α) όσον αφορά συστατικό ή κατηγορία συστατικών: i) των οποίων το καθαρό στραγγισμένο βάρος δηλώνεται σύμφωνα με το σημείο 5 του παραρτήματος IX· [...]».

Στο παράρτημα IX σημείο 5 του κανονισμού προβλέπεται ότι «Όταν ένα στερεό τρόφιμο παρουσιάζεται μέσα σε υγρό κάλυψη, αναγράφεται και το καθαρό στραγγισμένο βάρος του τροφίμου αυτού. Αν το τρόφιμο έχει γλασαριστεί, το δηλωμένο καθαρό βάρος του τροφίμου δεν περιλαμβάνει αυτό του γλάσου.

Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου, ως «υγρό κάλυψη» νοείται ένα από τα κατωτέρω προϊόντα, ενδεχομένως σε μείγματα μεταξύ τους και σε κατάσταση κατάψυξης ή ταχείας κατάψυξης, εφόσον το υγρό δεν αποτελεί παρά απλή προσθήκη σε σχέση με τα βασικά στοιχεία του παρασκευάσματος αυτού και δεν αποτελεί συνεπώς αποφασιστικό παράγοντα για την αγορά: νερό, υδατικά διαλύματα αλάτων, άλμη, υδατικά διαλύματα βρώσιμων οξέων, ξίδι, υδατικά διαλύματα σακχάρων, υδατικά διαλύματα άλλων γλυκαντικών ουσιών, χυμοί φρούτων ή λαχανικών στην περίπτωση φρούτων ή λαχανικών».

Συνεπώς, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του κανονισμού, κάθε προϊόν για το οποίο πρέπει να δηλωθεί το καθαρό στραγγισμένο βάρος και το καθαρό βάρος στην επισήμανσή του σύμφωνα με το παράρτημα IX σημείο 5 εξαιρείται από την απαίτηση παροχής ξεχωριστής ποσοτικής αναγραφής των συστατικών. Η ποσότητα του συστατικού ή της κατηγορίας συστατικών μπορεί να υπολογιστεί βάσει της αναφοράς του καθαρού στραγγισμένου βάρους.

Παραδείγματα: τόνος σε άλμη, ανανάς με σιρόπι.

Κατ' αναλογία, η ίδια αρχή όπως ανωτέρω θα μπορούσε επίσης να εφαρμοστεί όταν η επισήμανση ενός προϊόντος που παρουσιάζεται μέσα σε υγρό (κάλυψη) και δεν καλύπτεται από το παράρτημα IX σημείο 5 (π.χ. ηλιέλαιο), περιλαμβάνει προαιρετικά, αναγραφή του καθαρού στραγγισμένου βάρους. Η ποσότητα του συστατικού ή της κατηγορίας συστατικών μπορεί να υπολογιστεί βάσει της αναφοράς του καθαρού στραγγισμένου βάρους. Ως εκ τούτου, στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι απαραίτητη η ποσοτική αναγραφή των συστατικών.

Η εξαίρεση δεν εφαρμόζεται όταν το καθαρό βάρος και το καθαρό στραγγισμένο βάρος δίδονται για προϊόντα με αναμειγμένα συστατικά, όταν ένα ή περισσότερα από τα εν λόγω συστατικά παρατίθεται στην ονομασία ή διακρίνεται κατά κάποιο τρόπο. Η ποσότητα κάθε συστατικού δεν μπορεί να υπολογιστεί βάσει των ήδη παρεχόμενων αναφορών για το βάρος.

Παράδειγμα: ελιές και πιπέρι που παρουσιάζονται εντός (υγρού) κάλυψης. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται ξεχωριστή ποσοτική αναγραφή των συστατικών για τις ελιές και το πιπέρι.

17. Το παράρτημα VIII σημείο 1 στοιχείο α) ii) του κανονισμού προβλέπει ότι «1. Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται: α) όσον αφορά συστατικό ή κατηγορία συστατικών: [...] ii) για τις οποίες είναι ήδη υποχρεωτική η αναφορά των ποσοτήτων στην επισήμανση, δυνάμει των ενωσιακών διατάξεων, [...]».

Οι ενωσιακές διατάξεις στις οποίες αναφέρεται το εν λόγω σημείο παρατίθενται στον κατωτέρω πίνακα. Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται αν από τη νομοθεσία απαιτείται ήδη η αναγραφή της ποσότητας του εν λόγω συστατικού ή κατηγορίας συστατικών στην επισήμανση. Ωστόσο, στην περίπτωση νέκταρ φρούτων ή μαρμελάδων που παρασκευάζονται με δύο ή περισσότερα φρούτα τα οποία διακρίνονται μεμονωμένα στην επισήμανση με λέξεις ή εικόνες ή περιλαμβάνονται μεμονωμένα στην ονομασία του τροφίμου, πρέπει επίσης να αναφέρεται η ποσότητα ή το ποσοστό των εν λόγω συστατικών.

Οδηγία 1999/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾	Εκχυλίσματα καφέ και εκχυλίσματα κιχωρίου (Άρθρο 2)
Οδηγία 2000/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾	Προϊόντα κακάο και σοκολάτας (Άρθρο 3)
Οδηγία 2001/112/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽³⁾	Χυμοί φρούτων και ορισμένα ομοειδή προϊόντα Άρθρο 3 παράγραφος 7: περιεκτικότητα σε φρούτα του νέκταρ φρούτων)
Οδηγία 2001/113/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽⁴⁾	Μαρμελάδες, ζελέ και μαρμελάδες εσπεριδοειδών καθώς και κρέμα κάστανου (Άρθρο 2)

⁽¹⁾ ΕΕ L 66 της 13.3.1999, σ. 26.

⁽²⁾ ΕΕ L 197 της 3.8.2000, σ. 19.

⁽³⁾ ΕΕ L 10 της 12.1.2002, σ. 58.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 10 της 12.1.2002, σ. 67.

18. Το παράρτημα VIII σημείο 1 στοιχείο α) iii) του κανονισμού προβλέπει ότι «Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται: α) όσον αφορά συστατικό ή κατηγορία συστατικών: [...] iii) που χρησιμοποιούνται σε μικρές ποσότητες για αρωματισμό [...]».

Η εξαίρεση θα πρέπει να νοηθεί ότι δεν περιορίζεται στις «αρωματικές ύλες» όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1334/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1): εφαρμόζεται για κάθε συστατικό (ή κατηγορία συστατικών) που χρησιμοποιείται σε μικρές ποσότητες για τον αρωματισμό ενός τροφίμου (π.χ. σκόρδο, βότανα, μπαχαρικά).

Ο ορισμός των «μικρών ποσοτήτων» δεν διευκρινίζεται στον κανονισμό. Θα πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση.

Παραδείγματα: σκородόψωμο, τσιπς με άρωμα γαρίδας κοκτέιλ, τσιπς με άρωμα κοτόπουλου.

19. Στο παράρτημα VIII σημείο 1 στοιχείο α) iv) του κανονισμού προβλέπεται ότι «Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται: α) όσον αφορά συστατικό ή κατηγορία συστατικών: [...] iv) που, ενώ εμφανίζονται στην ονομασία του τροφίμου, δεν είναι καθοριστικά για την επιλογή του καταναλωτή στο κράτος μέλος εμπορίας, επειδή η διακύμανση της ποσότητας δεν είναι ουσιώδης για τον χαρακτηρισμό του τροφίμου ή τέτοιας φύσεως ώστε να το διακρίνει από άλλα παρόμοια προϊόντα: [...]».

Η εν λόγω διάταξη προβλέπει εξαίρεση από την απαίτηση ποσοτικής αναγραφής των συστατικών όταν η ποσότητα ενός συστατικού που αναφέρεται στην ονομασία του τροφίμου δεν επηρεάζει την απόφαση αγοράς του καταναλωτή.

Η εξαίρεση εφαρμόζεται μόνο όταν η ονομασία του συστατικού ή της κατηγορίας συστατικών εμφανίζεται στην ονομασία του τροφίμου. Επίσης, εφαρμόζεται όταν πανομοιότυπες επαναλήψεις της διατύπωσης που χρησιμοποιείται για την ονομασία του τροφίμου εμφανίζονται σε διαφορετικές όψεις της συσκευασίας. Δεν εφαρμόζεται αν η ονομασία ενός συστατικού διακρίνεται και ιδιαίτερα όταν η εν λόγω ονομασία εμφανίζεται εκτός της ονομασίας του τροφίμου και στο πλαίσιο πληροφοριών που εφιστούν την προσοχή του αγοραστή στην παρουσία του συστατικού.

Ενδεικτικά, τα είδη τροφίμων που καλύπτονται από την εν λόγω εξαίρεση μπορεί να είναι:

- ούισκι βύνης/ούισκι και ομοειδή προϊόντα όπως βότκα από σιτηρά,
 - τυπικά ηδύποτα (λικέρ) που φέρουν στην ονομασία τους μόνο το συστατικό που χρησιμοποιήθηκε για τον αρωματισμό του αλκοόλ,
 - απόσταγμα στεμφύλων σταφυλής, αποστάγματα φρούτων, αποστάγματα (ακολουθεί το όνομα του φρούτου που χρησιμοποιήθηκε) λαμβανόμενα με διαβροχή και απόσταξη και Geist (σε συνδυασμό με το όνομα του φρούτου ή της χρησιμοποιηθείσας πρώτης ύλης) κατά την έννοια του παραρτήματος II σημεία, 6, 9, 16 και 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2),
 - σάλτσα σόγιας,
 - αλμυρά κριτσίνια,
 - κριτσίνια με σπόρους παπαρούνας,
 - κριτσίνια με σπόρους σουσαμιού,
 - τραγανό καλαμπόκι,
 - ζύθος μελιού.
20. Το παράρτημα VIII σημείο 1 στοιχείο β) του κανονισμού προβλέπει τα εξής «Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται: β) όταν ειδικές ενωσιακές διατάξεις ορίζουν επακριβώς την ποσότητα του συστατικού ή της κατηγορίας συστατικών, χωρίς να προβλέπεται η αναγραφή της στην επισήμανση, [...]».
- Δεν υπάρχουν διατάξεις στην ενωσιακή νομοθεσία που ορίζουν επακριβείς ποσότητες συστατικών χωρίς να προβλέπεται η αναγραφή τους στην επισήμανση. Στο παράρτημα VIII σημείο 1 στοιχείο β) του κανονισμού απαιτείται «επακριβής ποσότητα». Συνεπώς, η επιβολή ελάχιστης ποσότητας ενός συστατικού δεν θα πρέπει να θεωρηθεί λόγος εξαίρεσης βάσει της εν λόγω διάταξης.
21. Το παράρτημα VIII σημείο 1) στοιχείο γ) του κανονισμού προβλέπει ότι «Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται: γ) στις περιπτώσεις που ορίζονται στο παράρτημα VII μέρος Α σημεία 4 και 5».
22. Το παράρτημα VII μέρος Α σημείο 4 του κανονισμού προβλέπει ότι «Φρούτα, λαχανικά ή μανιτάρια, εκ των οποίων κανένα δεν υπερσιχθεί σημαντικά από πλευράς βάρους και τα οποία χρησιμοποιούνται σε αναλογίες που ποικίλλουν, τα οποία χρησιμοποιούνται σε μείγμα ως συστατικά τροφίμου[,] [μ]πορούν να ομαδοποιούνται στον κατάλογο συστατικών, υπό τον χαρακτηρισμό “φρούτα”, “λαχανικά” ή “μανιτάρια” ακολουθούμενο από τη φράση “σε μεταβαλλόμενες αναλογίες”, ακολουθούμενη από κατάλογο των φρούτων, λαχανικών ή μανιταριών που περιέχονται. Στις περιπτώσεις αυτές, το μείγμα περιλαμβάνεται στον κατάλογο συστατικών σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1, με βάση το συνολικό βάρος των φρούτων, λαχανικών ή μανιταριών που περιέχονται».

(1) ΕΕ L 354 της 31.12.2008, σ. 34.

(2) ΕΕ L 39 της 13.2.2008, σ. 16.

Στην περίπτωση αυτή, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται για κάθε συστατικό του εν λόγω μείγματος όταν κανένα από τα συστατικά δεν υπερισχύει σημαντικά από πλευράς βάρους και τα εν λόγω συστατικά χρησιμοποιούνται σε αναλογίες που ποικίλλουν.

23. Το παράρτημα VII μέρος A σημείο 5 του κανονισμού προβλέπει ότι «Μείγματα μπαχαρικών ή βοτάνων, όταν κανένα δεν υπερισχύει σημαντικά σε αναλογία κατά βάρος[,] [μ]πορούν να απαριθμούνται με διαφορετική σειρά, υπό τον όρον ότι ο κατάλογος συστατικών συνοδεύεται από έκφραση όπως σε “ποικίλη αναλογία”».

Στην περίπτωση αυτή, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται για κάθε συστατικό του εν λόγω μείγματος, όταν κανένα από τα συστατικά δεν υπερισχύει σημαντικά κατά βάρος.

24. Το παράρτημα VIII σημείο 2 του κανονισμού προβλέπει ότι «Το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) δεν ισχύει για: α) κάθε συστατικό ή κατηγορία συστατικών που καλύπτεται από την ένδειξη “με γλυκαντικά” ή “με σάκχαρα και γλυκαντικά”, εάν η ένδειξη αυτή συνοδεύει την ονομασία του τροφίμου, σύμφωνα με το παράρτημα III, ή β) κάθε πρόσθετη βιταμίνη και ανόργανο στοιχείο, εάν η εν λόγω ουσία εμπίπτει στη διατροφική δήλωση».

Σύμφωνα με την ίδια αρχή, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών που αφορά το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) δεν θα πρέπει να απαιτείται για κανένα πρόσθετο θρεπτικό συστατικό ή άλλες ουσίες με θρεπτικές ή φυσιολογικές επιδράσεις, οι οποίες είναι συστατικά των συμπληρωμάτων διατροφής όταν τα θρεπτικά στοιχεία παρέχονται σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 2002/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1).

4. Μορφές έκφρασης της ποσοτικής αναγραφής των συστατικών

25. Το παράρτημα VIII σημείο 3 στοιχείο α) του κανονισμού προβλέπει ότι «Η αναγραφή της ποσότητας ενός συστατικού ή μιας κατηγορίας συστατικών: α) εκφράζεται ως ποσοστό, το οποίο αντιστοιχεί στην ποσότητα του συστατικού ή των συστατικών κατά τη στιγμή της χρησιμοποίησής τους[...]».

Η δηλωμένη ποσότητα ενός συστατικού υπολογίζεται βάσει της συνταγής κατά τη στιγμή που έχουν προστεθεί τα συστατικά, δηλαδή με την ίδια μέθοδο που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της σειράς στον κατάλογο των συστατικών (άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού).

26. Το παράρτημα VIII σημείο 4 του κανονισμού απαριθμεί σειρά εξαιρέσεων από την αρχή που αναφέρεται στο σημείο 3 στοιχείο α), ιδίως όσον αφορά τρόφιμα που έχουν απολέσει υγρασία κατόπιν επεξεργασίας, πηκτικά συστατικά και συμπυκνωμένα και αφυδατωμένα τρόφιμα ή συστατικά.

Ειδικότερα:

27. Το παράρτημα VIII σημείο 4 στοιχείο α) του κανονισμού προβλέπει ότι «Κατά παρέκκλιση από το σημείο 3: α) όταν τα τρόφιμα έχουν απολέσει υγρασία κατόπιν θερμικής ή άλλης επεξεργασίας, η ποσότητα εκφράζεται ως εκατοστιαία αναλογία η οποία αντιστοιχεί στις ποσότητες των χρησιμοποιηθέντων συστατικών, αναγόμενες στο τελικό προϊόν, εκτός εάν αυτή η ποσότητα ή η αναγραφόμενη στην επισήμανση συνολική ποσότητα όλων των συστατικών υπερβαίνει το 100 %, οπότε η ποσότητα εκφράζεται με βάση το βάρος του ή των χρησιμοποιηθέντων συστατικών για την παρασκευή 100 g τελικού προϊόντος».

Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών σε τρόφιμα που έχουν απολέσει υγρασία μετά την παρασκευή (όπως γλυκίσματα, μπισκότα, πίτες, κρέατα διατηρημένα με ξηρή μέθοδο) πρέπει να βασίζεται στην ποσότητα του συστατικού στο στάδιο της ανάμειξης, εκφρασμένη ως ποσοστό της ποσότητας του τελικού προϊόντος. Για παράδειγμα:

Για «μπισκότα βουτύρου», όταν απαιτείται ποσοτική αναγραφή των συστατικών μόνο για το βούτυρο, ο υπολογισμός θα πρέπει να γίνει ως εξής:

Βάρος συστατικών:

Αλεύρι: 100 g

Ζάχαρη: 40 g

Βούτυρο: 50 g

Αυγά: 10 g

Συνολικό βάρος συστατικών κατά το στάδιο της ανάμειξης: 200 g

Συνολικό βάρος του τελικού προϊόντος μετά το ψήσιμο: 170 g

Υπολογισμός της ποσοτικής αναγραφής του βουτύρου ως ποσοτού: $(50/170)*100 = 29,4\%$ βούτυρο.

Καθώς ο υπολογισμός της ποσοτικής αναγραφής του βουτύρου δεν υπερβαίνει το 100 %, η ποσοτική αναγραφή του βουτύρου θα πρέπει να εκφράζεται ως ποσοστό σε σχέση με το τελικό προϊόν (δηλαδή 29,4 %).

(1) EE L 183 της 12.7.2002, σ. 51.

Ωστόσο, στην περίπτωση που η ποσοτική αναγραφή συστατικού υπερβαίνει το 100 % σε σχέση με το τελικό προϊόν, αυτή θα πρέπει να παρέχεται βάσει του βάρους του συστατικού ή των συστατικών που χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή 100 g τελικού προϊόντος. Για παράδειγμα:

Για ένα προϊόν αποξηραμένου κρέατος (σαλάμι) από χοιρινό κρέας, στο οποίο θα απαιτείτο η ποσοτική αναγραφή των συστατικών μόνο για το χοιρινό κρέας, ο υπολογισμός πρέπει να γίνει ως εξής:

Βάρος συστατικών:

Χοιρινό κρέας: 120 g

Αλάτι: 4,1 g

Γάλα σε σκόνη: 3 g

Λοιπά συστατικά: 2,9 g

Συνολικό βάρος συστατικών κατά το στάδιο της ανάμειξης: 130 g

Συνολικό βάρος του τελικού προϊόντος: 100 g

Υπολογισμός της ποσοτικής αναγραφής του χοιρινού κρέατος ως ποσοστού: $(120/100) \cdot 100 = 120\%$ χοιρινό κρέας.

Καθώς ο υπολογισμός της ποσοτικής αναγραφής του χοιρινού κρέατος υπερβαίνει το 100 %, το ποσοστό θα πρέπει να αντικατασταθεί από αναφορά βάσει του βάρους του χοιρινού κρέατος που χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή 100 g σαλαμιού (π.χ. η ποσοτική αναγραφή των συστατικών θα διατυπωνόταν ως εξής: «Για την παρασκευή 100 g σαλαμιού χρησιμοποιήθηκαν 120 g χοιρινού κρέατος»).

28. Το παράρτημα VIII σημείο 4 στοιχείο β) του κανονισμού προβλέπει ότι «Κατά παρέκκλιση από το σημείο 3: [...] β) οι ποσότητες των πτητικών συστατικών αναγράφονται κατά σειρά βάρους στο τελικό προϊόν».

Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών όσον αφορά τα πτητικά συστατικά (π.χ. μπράντι σε ένα γλύκισμα ή μια πουτίγκα) πρέπει να βασίζεται στην ποσότητα του συστατικού κατά το στάδιο της ανάμειξης, εκφρασμένη ως ποσοστό του βάρους του τελικού προϊόντος.

29. Το παράρτημα VIII σημείο 4 στοιχείο γ) του κανονισμού προβλέπει ότι «Κατά παρέκκλιση από το σημείο 3: [...] γ) η ποσότητα των συστατικών που χρησιμοποιούνται σε συμπυκνωμένη ή αφυδατωμένη μορφή και ανασυστώνται κατά την παρασκευή είναι δυνατόν να αναγράφεται με τη σειρά αναλογίας κατά βάρος πριν από τη συμπύκνωση ή την αφυδάτωση».

Η ανωτέρω παρέκκλιση πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με το παράρτημα VII μέρος Α σημείο 2 του κανονισμού, το οποίο προβλέπει ότι «Συστατικά που χρησιμοποιούνται σε συμπυκνωμένη ή αφυδατωμένη μορφή και ανασυστώνται κατά τη χρονική στιγμή της παρασκευής/Μπορούν να απαριθμούνται κατά σειρά βάρους, όπως καταγράφεται πριν από τη συμπύκνωση ή την αφυδάτωση τους». Από αυτή την άποψη, όταν ο υπεύθυνος μιας επιχείρησης τροφίμων απαριθμεί τα συστατικά κάνοντας χρήση της διάταξης του παραρτήματος VII μέρος Α σημείο 2, θα πρέπει επίσης να παραθέτει την ποσοτική αναγραφή των συστατικών σύμφωνα με τη διάταξη του παραρτήματος VIII σημείο 4 στοιχείο γ).

30. Το παράρτημα VIII σημείο 4 στοιχείο δ) του κανονισμού προβλέπει ότι: «Κατά παρέκκλιση από το σημείο 3: [...] δ) όταν πρόκειται για συμπυκνωμένα ή αφυδατωμένα τρόφιμα στα οποία πρέπει να προστεθεί νερό, οι αναγραφόμενες ποσότητες των συστατικών είναι δυνατόν να αναγράφονται με βάση την αναλογία κατά βάρος στο ανασυσταθέν προϊόν».

Η ανωτέρω παρέκκλιση πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με το παράρτημα VII μέρος Α σημείο 3 του κανονισμού, το οποίο προβλέπει ότι «Συστατικά που χρησιμοποιούνται σε συμπυκνωμένα ή αφυδατωμένα τρόφιμα, τα οποία προορίζονται για ανασύσταση με την προσθήκη νερού/Μπορούν να απαριθμούνται κατά σειρά αναλογίας στο ανασυσταθέν προϊόν, υπό τον όρον ότι ο κατάλογος των συστατικών συνοδεύεται από έκφραση όπως “συστατικά ανασυσταθέντος προϊόντος” ή “συστατικά του έτοιμου προς κατανάλωση προϊόντος”». Από αυτή την άποψη, όταν ο υπεύθυνος μιας επιχείρησης τροφίμων απαριθμεί τα συστατικά κάνοντας χρήση της διάταξης του παραρτήματος VII μέρος Α σημείο 3, θα πρέπει επίσης να παραθέτει την ποσοτική αναγραφή των συστατικών σύμφωνα με τη διάταξη του παραρτήματος VIII σημείο 4 στοιχείο δ).

31. Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών θα πρέπει να αφορά τα συστατικά όπως αυτά παρατίθενται στον κατάλογο των συστατικών. Συστατικά που αναφέρονται, για παράδειγμα, ως «κοτόπουλο», «γάλα», «αυγά», «μπαਨάνα» θα πρέπει να ορίζονται ποσοτικά ως ακατέργαστα/πλήρη, καθώς οι ονομασίες που χρησιμοποιούνται δεν περιέχουν καμία ένδειξη επεξεργασίας και επομένως υπονοούν τη χρήση ακατέργαστων/πλήρων τροφίμων. Συστατικά που προσδιορίζονται με ονομασίες οι οποίες υποδηλώνουν ότι έχουν χρησιμοποιηθεί με μορφή άλλη εκτός της ακατέργαστης/πλήρους, π.χ. «ψητό κοτόπουλο», «γάλα σε σκόνη», «κρυσταλλωμένα φρούτα», θα πρέπει να ορίζονται ποσοτικά βάσει της μορφής που χρησιμοποιούνται.

32. Το παράρτημα VII μέρος Α σημείο 1 του κανονισμού προβλέπει ότι πρόσθετο νερό και πτητικά προϊόντα πρέπει να απαριθμούνται κατά σειρά βάρους στο τελικό προϊόν. Ωστόσο, αυτό δεν εφαρμόζεται για το πρόσθετο νερό στην περίπτωση που η ποσότητά του δεν υπερβαίνει το 5 % κατά βάρος του τελικού προϊόντος. Η παρούσα παρέκκλιση δεν εφαρμόζεται στο κρέας, στα παρασκευάσματα κρέατος, στα μη μεταποιημένα προϊόντα αλείας και στα μη μεταποιημένα διδύρα μαλάκια.

Εντούτοις, η ποσότητα πρόσθετου νερού κάτω του 5 % πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της ποσοτικής αναγραφής των συστατικών ενός τροφίμου στο οποίο έχει προστεθεί νερό.

33. Οι ποσότητες που αναφέρονται στην επισήμανση χαρακτηρίζουν τη μέση ποσότητα του συστατικού ή της κατηγορίας συστατικών που πρέπει να αναφερθούν. Ως μέση ποσότητα νοείται η ποσότητα του συστατικού ή της κατηγορίας συστατικών που λαμβάνεται όταν υπάρχει συμμόρφωση προς τη συνταγή και την ορθή παρασκευαστική πρακτική, που επιτρέπει στον παραγωγό διαφοροποιήσεις εντός κανονικών ορίων κατά την παρασκευή.

5. Θέση της ποσοτικής αναγραφής των συστατικών στην επισήμανση

34. Η ποσοτική αναγραφή των συστατικών είναι υποχρεωτική ένδειξη που παρατίθεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού και πρέπει να παρουσιάζεται σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 13 «Παρουσίαση υποχρεωτικών ενδείξεων».

35. Το παράρτημα VIII σημείο 3 στοιχείο β) του κανονισμού αναφέρει ότι «Η αναγραφή της ποσότητας ενός συστατικού ή μιας κατηγορίας συστατικών: [...] β) περιλαμβάνεται είτε στην ονομασία του τροφίμου είτε αμέσως δίπλα από αυτήν ή στον κατάλογο συστατικών σε συνδυασμό με το εν λόγω συστατικό ή την κατηγορία συστατικών.

36. Στην περίπτωση κατηγοριών συστατικών που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα VII μέρος Β και τα οποία, συνεπώς, δεν μπορούν να εμφανίζονται μόνα τους στον κατάλογο των συστατικών, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών για τις εν λόγω κατηγορίες πρέπει να περιλαμβάνεται είτε εντός είτε αμέσως δίπλα από την ονομασία του τροφίμου.

37. Σε περίπτωση τροφίμων που προς το παρόν εξαιρούνται από την αναγραφή των συστατικών, η ποσοτική αναγραφή των συστατικών πρέπει να εμφανίζεται είτε εντός είτε αμέσως δίπλα από την ονομασία του τροφίμου, εκτός αν ο κατάλογος των συστατικών παρατίθεται οικειοθελώς στην επισήμανση, περίπτωση κατά την οποία η ποσοτική αναγραφή των συστατικών είναι δυνατόν να εμφανίζεται στον κατάλογο των συστατικών.
